

A szeretetben való hit szeretetet ébreszt „Megismertük és hittünk a szeretetben, amellyel Isten van irántunk” (1Jn 4,16)

Kedves Testvéreim!

A nagyböjti időszak a *Hit évében* értékes alkalmat kínál nekünk, hogy a hit és szeretet kapcsolatáról elmélkedjünk: arról, hogy milyen kapcsolat van az Istenben, Jézus Krisztus Istenében való hit és a szeretet között, amely a Szentlélek működésének gyümölcse és amely vezet minket az Istennek és másoknak való odaadás útján.

1. A hit mint válasz Isten szeretetére

Már az első enciklikámban megfogalmaztam néhány gondolatot, hogy felismerjük, milyen szorosan kapcsolódik egymáshoz e két teológiai erény, a hit és a szeretet. János apostol alapvető megállapításából kiindulva: „Megismertük és hittünk a szeretetben, amellyel Isten van irántunk” (1Jn 4,16), emlékeztettem arra, hogy „a keresztény lét kezdetén nem egy etikai döntés vagy egy eszme áll, hanem a találkozás egy eseménnyel, egy személlyel, aki életünknek új horizontot s ezáltal meghatározott irányt ad. ... Ezek után a szeretet, azáltal hogy Isten előbb szeretett minket (vö. 1Jn 4,10), többé már nemcsak egy „parancsolat”, hanem válasz a szeretetnek arra az ajándékára, amellyel Isten közeledik felénk.” (*Deus caritas est, I*). A hit azt jelenti, hogy minden képességünkkel személyesen ragaszkodunk az ingyenes és „szenvédélyes” szeretet kinyilatkoztatásához, amellyel Isten szeret bennünket, és amely Jézus Krisztusban mutatkozik meg teljesen. A Szeretet Istennel való találkozás nemcsak a szívünket, hanem az elménket is bevonja ebbe a válaszadásba: „Az élő Isten megismerése út a szeretet felé, s amikor a mi akaratunk igent mond az Ő akaratára, ez az igen egyesíti az értelmet, az akaratot és az érzelmet a szeretet mindent átfogó aktusában. Természetesen ez egy folyamat, állandó úton-lét: a szeretet soha nincs „készen”, nincs befejezve” (uo. 17.). Ebből ered, hogy minden kereszténynek és legfőképpen a karitatív tevékenységgel foglalkozóknak szüksége van a hitre, az Istennel való találkozásra Krisztusban, „mely fölébreszti bennük a szeretetet, és megnyitja szívüket a felebarát számára úgy, hogy számukra a felebaráti szeretet már nem egy kívülről rájuk erőltetett parancs, hanem a hitük következménye, mely a szeretetben tevékeny” (uo. 31, a). A keresztény olyan ember, akit meghódított Krisztus szeretete, és ettől a szeretettől ösztönözve – „*Krisztus szeretete sürget minket*” (2Kor 5,14) – mélyen és konkrétan nyitott a felebaráti szeretetre (vö. uo. 33.). Ez a magatartás mindenekelőtt annak tudatából születik meg, hogy az Úr szeret minket, megbocsájt nekünk, sőt még szolgál is bennünket. Lehajol, hogy megmossa az apostolok lábát, és feláldozza magát a kereszten, hogy Isten szeretetébe vonzza az emberiséget.

„A hit bemutatja nekünk Istent, aki a Fiát adta értünk, és csalhatatlan bizonyosságot ad arról, hogy igaz: Isten szeretet! ... A hit Isten szeretetének befogadása, mely szeretet Jézus kereszten átszűrt szívében nyilvánult meg, és szeretetet hoz létre. Ez az a fény – végső soron az egyetlen –, mely ezt a sötét világot újra meg újra megvilágosítja, és erőt ad nekünk az élethez és a tevékenységhez.” (uo. 39.). Mindebből megértjük, hogy a keresztényekre jellemző sajátos magatartás valóban a „a hitben megalapozott és hittel megformált szeretet” (vö. uo. 7.).

2. A szeretet mint a hitben való élet

Az egész keresztény élet nem más, mint válaszadás Isten szeretetére. Az első válasz éppen a hit: ahogyan teljes rácsodálkozással és hálával befogadunk egy rendkívüli, isteni kezdeményezést, mely megelőz és buzdít minket. A hit „igenlő” válasza az Úrral való barátság csodálatos történetének kezdetét jelenti, amely megtölti létünket és teljes értelmet ad neki. Isten azonban nem elégszik meg azzal, hogy befogadjuk ingyenes szeretetét. Ő nemcsak

szeret minket, hanem magához is akar vonzani és olyan mélyen átformálni, hogy Szent Pállal együtt azt mondhassuk: már nem én élek, hanem Krisztus él bennem (vö. Gal 2,20).

Amikor teret engedünk Isten szeretetének, hasonlónak válunk hozzá, részesei leszünk magának a szeretetének. A szeretetére való megnyílás azt jelenti, hogy hagyjuk, hogy Ő éljen bennünk és vezessen minket, hogy Vele és Benne szeressünk, és úgy szeressünk, mint Ő. Hitünk csak így válik valóban tevékenyé a szeretetben (vö. Gal 5,6), és Ő így fog bennünk maradni (vö. 1Jn 4,12).

A hit azt jelenti, hogy megismerjük az igazságot és ragaszkodunk hozzá (vö. 1Tim 2,4); a szeretet pedig azt, hogy az igazságban „járunk” (vö. Ef 4,15). A hit által belépünk az Úrral való barátságba; a szeretet révén pedig éljük és tápláljuk ezt a barátságot (vö. Jn 15,14 köv.). A hit által tudjuk befogadni az Úr és Mester parancsolatát; a szeretet pedig megadja a boldogságot, ha gyakorlatra váltjuk (vö. Jn 13,13-17). A hitben Isten gyermekeként születünk (vö. Jn 1,12 köv.); a Szentlélek gyümölcseként pedig a szeretet segít, hogy konkrétan kitartóak maradjunk az istengyermekségben (vö. Gal 5,22). A hit által fel tudjuk ismerni azokat az ajándékokat, amelyeket a jó és nagylelkű Isten ránk bíz; a szeretet pedig gyümölcsözteti ezeket (vö. Mt 25,14-30).

3. A hit és a szeretet közötti felbonthatatlan összefonódás

Az eddig mondottak fényében világos, hogy sosem választhatjuk el egymástól hitet és a szeretetet, és sosem állíthatjuk őket szembe egymással. Ez a két teológiai erény erősen összetartozik, és tévedés lenne közöttük ellentétet vagy egyfajta „dialektikát” látni. Egyrésztől ugyanis nagyon korlátozó az a magatartás, amely annyira határozottan a hit prioritására és döntő erejűségére helyezi a hangsúlyt, hogy alábecsüli, és szinte leértékeli a konkrét, karitatív tetteket, és pusztán általános humanitárius tevékenységnek tekinti azokat. Másrésztől viszont az a nézet is korlátozó, amely a szeretet és tevékeny szeretet túlzott felsőbbtségét vallja, azt gondolva, hogy a tettek helyettesítik a hitet. Az egészséges lelki élethez szükséges, hogy egyaránt óvakodjunk a fideizmustól és az erkölcsi aktivizmustól is.

A keresztyén létünk abban áll, hogy folyamatosan felmegyünk az Istennel való találkozás hegyére, majd onnan leereszkedünk, és magunkkal hozzuk az onnan fakadó szeretetet és erőt, hogy magának Istennek a szeretetével szolgáljuk testvéreinket. A Szentírásban látjuk, hogy az apostolok buzgósága az evangélium hirdetése iránt, amely hitet fakaszt, milyen szorosán kötődik a karitatív gondoskodáshoz, a szegények szolgálatához (vö. ApCsel 6,1-4). A szemlélődésnek és a tevékenységnek – amit valamiképpen Mária és Márta alakja szimbolizál az evangéliumban – az Egyházban egymás mellett kell léteznie és egymást kiegészítenie (vö. Lk 10,38-42). Az elsőbbség mindig az Istennel való kapcsolaté, az igazi evangéliumi megosztásnak pedig a hitben kell gyökereznie (vö. Katekézis és általános kihallgatás 2012. ápr. 25.) Előfordul, hogy a „szeretet” (karitás) kifejezést úgy próbáljuk körülírni, hogy az szolidaritást vagy egyszerű humanitárius segítséget jelent. Fontos azonban emlékeznünk arra, hogy a legnagyobb karitatív tevékenység éppen az evangelizáció, azaz „az Ige szolgálata”. Nincs jótékonyabb, azaz karitatívabb cselekedet a felebarát iránt, mint megtörni Isten Igéjének kenyerét, az evangélium jó hírének részesévé tenni, bevezetni őt az Istennel való kapcsolatba: az evangelizáció az emberi személy legnemesebb és legátfogóbb fejlődését segíti elő. Ahogy Isten szolgálja VI. Pál pápa írja a *Populorum Progressio* kezdetű enciklikában: Krisztus hírüladása az emberi fejlődés első és legfőbb tényezője (vö. 16.). Isten irántunk való szeretetének az eredendő, megélt és hirdetett igazsága az, hogy megnyitja létünket ennek a szeretetnek a befogadására és lehetővé teszi az emberiség és minden ember teljes fejlődését (vö. *Caritas is veritate* enciklika, 8.).

Lényegében minden a Szeretetből indul ki, és minden a Szeretet felé törekszik. Isten ingyenes szeretetét az evangélium hirdetésén keresztül ismertük meg. Ha hittel fogadjuk be, megkapjuk azt az első és elengedhetetlen kapcsolatot az istenivel, amely által „bele tudunk szeretni a Szeretetbe”, hogy aztán Benne maradjunk és örömmel tovább adjuk másoknak is.

Szent Pál efezusiakhoz írt levelének egyik kifejezése az, amely talán a legjobban kifejezi a hit és a karitatív tevékenységek kölcsönös viszonyát: „Kegyelemből részesültetek a megváltásban, a hit által, ez tehát nem a magatok érdeme, hanem Isten ajándéka. Nem

tetteiteknek köszönhetitek, hogy senki se dicsekedhessék. Az ő alkotása vagyunk: Krisztus Jézusban jótettekre teremtett minket; ezeket az Isten előre elrendelte, hogy bennük éljünk” (2,8-10). Ebből megértjük, hogy az egész megváltó kezdeményezés Istentől jön, az Ő kegyelméből, a megbocsájtásából, melyet befogadunk a hitben. Ez a kezdeményezés távol áll attól, hogy korlátozza szabadságunkat és felelősségünket, inkább hitelessé teszi ezeket és a karitatív tettek felé irányítja. Ezek nem elsősorban emberi erőfeszítések gyümölcsei, amiből érdem származna, hanem a hitből születnek, a kegyelemből fakadnak, melyet Isten bőségesen felkínál. A hit tettek nélkül olyan, mint egy fa gyümölcsök nélkül: ez a két erény kölcsönösen egymást feltételezi. A keresztyén életre vonatkozó hagyományos útmutatásokkal a nagybőjt éppen arra hív minket, hogy tápláljuk hitünket Isten ígéjének figyelmesebb és kitartóbb hallgatásával, a szentségekhez járulással, ugyanakkor arra is hív, hogy a bőjt, a bűnbánat és az alamizsna konkrét gyakorlásával is növekedjünk a szeretetben Isten és a felebarát iránt.

4. A hit elsőbbsége, a szeretet elsősége

Mint Istennek minden ajándéka, így a hit és a szeretet is ugyanannak az egyetlen Szentléleknek a működéséhez vezetnek vissza (vö. *1Kor 13*), ahhoz a Lélekhez, mely bennünk azt kiáltja „Abba! Atya! (*Gal 4,6*), és aki azt mondatja velünk: „Jézus az Úr!” (*1Kor 12,3*) és „*Marana tha!*”, „Jöjj el, Uram” (*1Kor 16,22; Jel 22,20*).

A hit, amely ajándék és válasz, úgy ismerteti meg velünk Krisztus igazságát, mint a megtestesült és megfeszített Szeretetet, mint teljes és tökéletesen ragaszkodást az Atya akaratahoz és mint a felebarát iránti végtelen isteni irgalmat; a hit belevési szívünkbe és elménkbe azt a szilárd meggyőződést, hogy ez a Szeretet az egyetlen valóság, amely győz a rossz és a halál felett. A hit arra hív minket, hogy a remény erényével tekintsünk a jövőre, és bizalommal várjuk, hogy Krisztus szeretetének győzelme eljusson a beteljesedésére. A szeretet (karitás) maga léptet be minket Isten szeretetébe, amely Krisztusban mutatkozott meg; e szeretet által tudunk személyesen és egész létünkkel csatlakozni ahhoz az önjajándékozáshoz, ahogyan Jézus teljesen és fenntartások nélkül az Atyának és embertársainak adta önmagát. Kiárasztva bennünk a szeretetet, a Szentlélek részesít bennünket Jézus sajátos odaadottságában: az Atya iránti fiúi és minden ember iránti testvéri odaadásában.

E két erény között fennálló kapcsolat hasonlít az Egyház két alapvető szentsége közötti kapcsolatra: a keresztség és az eucharisztia kapcsolatára. A keresztség (*sacramentum fidei*) megelőzi az eucharisziát (*sacramentum caritatis*), azonban arra irányul, amely a keresztyén út teljességét jelenti. Ehhez hasonlóan a hit megelőzi a szeretetet, de csak akkor bizonyul igazának, ha a szeretet koronázza meg. Minden a hit alázatos befogadásából indul ki („tudjuk, hogy Isten szeret bennünket”), de mindennek a szeretet igazságára kell eljutnia („tudni szeretni Istent és a felebarátot”), amely örökké megmarad mint valamennyi erény beteljesedése (vö. *1Kor 13,13*).

Kedves testvérek! Ebben a nagybőjti időszakban, amikor a kereszt és a feltámadás eseményének ünnepére készülünk, amelyben Isten szeretete megváltotta a világot és bevilágította a történelmet, azt kívánom mindnyájatoknak, hogy éljétek át ezt az értékes időszakot, élesszétek fel hiteteket Jézus Krisztusban, hogy belépjétek szeretetáramába, amellyel szereti az Atyát és minden testvérét, akikkel találkozunk életünk során. Ezért imádkozom Istenhez, és kérem mindnyájatokra külön-külön és minden közösségre az Úr áldását.

Vatikán, 2012. október 15.

XVI. Benedek pápa